

Chování obyvatel a podnikatelské sféry k životnímu prostředí

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2002</i>
Otázky:	<i>OE.2, OE.4</i>
Termín terénního šetření:	<i>5.- 12.6.2002</i>
Počet respondentů:	<i>1103</i>
Reprezentativita:	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Výběr respondentů:	<i>kvótní výběr</i>
Zveřejněno dne:	<i>31.7.2002</i>
Kód tiskové informace:	<i>OE20731</i>
Zpracovala:	<i>Miluše Rezková</i>

V souvislosti s problematikou ekologie byly zjišťovány názory na situaci v některých konkrétních oblastech ovlivňujících kvalitu životního prostředí u nás.¹ Ukázalo se, že veřejnost je v tomto ohledu značně nespokojena - viz tab.1.

Za jednoznačně nejhorší označují respondenti chování firem a podniků k životnímu prostředí (82 % „špatné“). Následuje situace v postihu poškozovatelů životního prostředí a neekologické chování obyvatel – obojí kritizují asi tři čtvrtiny dotázaných. Asi dvěma třetinám (68 %) se jeví jako nadměrný rozsah těžby dřeva u nás. Dále téměř dvě třetiny (63 %) považují za přílišný zábor přírodních ploch při výstavbě. Přes padesát procent respondentů považuje za nedostatečnou ekologickou legislativu, kritizuje spotřebu surovin a energií ve výrobě i rozsah těžby nerostných surovin. Mezi sledovanými oblastmi byla relativně nejmenší nespokojenost zachycena v názoru na spotřebu surovin a energií obyvatelstvem, kterou hodnotí jako nadměrnou „jen“ necelá polovina respondentů (46 %) a kterou má za přiměřenou 37 %.

Tabulka 1: **Hodnocení některých oblastí spojených s ekologií** (v %)

Jaká je podle Vašeho názoru situace u nás, pokud jde o:	DOBŘÁ		ŠPATNÁ		NEVÍ
	velmi	spíše	spíše	velmi	
úspornost spotřeby surovin a energií obyvateli	2	35	36	10	17
chování občanů k životnímu prostředí	0	22	60	14	4
přísnost zákonů na ochranu životního prostředí	1	23	38	17	21
úspornost spotřeby surovin a energií ve výrobě	1	15	37	17	30
rozsah těžby nerostných surovin	0	14	36	18	32

¹ Otázka: "Jaká je podle Vašeho názoru situace u nás, pokud jde o: a) postih těch, kdo poškozují životní prostředí ..." atd. – viz položky v tabulce 1. Nabídka odpovědí: velmi dobrá, spíše dobrá, spíše špatná, velmi špatná.

rozsah těžby dřeva	0	9	34	34	23
šetrnost k přírodním plochám při výstavbě	0	16	40	23	21
postih těch, kdo životní prostředí poškozují	0	10	50	27	13
chování podniků, firem k životnímu prostředí	1	8	49	33	9

V porovnání s loňským šetřením (viz tab. 2) došlo k určitému poklesu nespokojenosti s rozsahem záborů ploch při výstavbě (o 6 procentních bodů) a s ekologickou legislativou (o 4 procentní body). Vedle toho ale narostla nespokojenost s chováním obyvatelstva k životnímu prostředí (o 4 procentní body), s jeho spotřebou surovin a energií (o 5 procentních bodů) a s rozsahem těžby nerostných surovin (o 6 procentních bodů).

I přes určité posuny v hodnocení se celkové pořadí kritizovaných oblastí v průběhu šetření příliš nemění - podle veřejnosti se tedy např. chování podnikatelských subjektů ani postih poškozovatelů životního prostředí stále nezlepšuje.

Tabulka 2: Podíl nespokojených se situací v jednotlivých oblastech od r. 1996 (v %)

rok šetření	'96	'97	'98	'99	2000	2001	2002
chování podniků, firem k životnímu prostředí	86	82	84	82	81	82	82
postih těch, kdo životní prostředí poškozují	77	79	81	78	69	74	77
chování občanů k životnímu prostředí	78	77	78	72	69	70	74
šetrnost k přírodním plochám při výstavbě	65	66	68	63	66	69	63
přísnost zákonů na ochranu životního prostředí	63	61	66	61	51	59	55
úspornost spotřeby surovin a energií ve výrobě	61	61	63	53	55	56	54
rozsah těžby surovin u nás*	63	58	62	53	54	49	54
úspornost spotřeby surovin a energií obyvateli	50	50	46	37	40	41	46

Podíl respondentů hodnotících situaci jako velmi nebo spíše špatnou, náhodná statistická chyba: +/- 3 %.

* 2002: rozsah těžby nerostných surovin

Ve výzkumu dotázaní také vypovídali o vlastním chování k životnímu prostředí.² Přes polovina z nich (57 %, 56 %) sdělila, že v domácnostech zpravidla, tj. vždy nebo často, náležitým způsobem nakládají s běžným či nebezpečným odpadem, který odevzdávají či třídí - viz tab. 3. Ale již menší část přiznala, že se systematicky zaměřuje na používání ekologických výrobků (43 %) a že z důvodu ochrany životního prostředí šetří energiemi a vodou (40 %). Velmi vzácné je pak omezování automobilismu z důvodu ochrany životního prostředí - takový přístup uvádí jen 15 % dotázaných a více než polovina otevřeně odpovídá, že toto hledisko nezvažuje nikdy. Srovnání s loňskými údaji nenaznačilo celkově žádné podstatnější změny.

Analýza dat ukázala, že chování obyvatel k životnímu prostředí značnou měrou souvisí s jejich životní úrovní a že lidé tedy zvažují spíše své finanční možnosti než hledisko ekologické. To platí zejména v souvislosti s používáním zpravidla dražších ekologicky šetrných výrobků a při šetření energiemi a vodou. Dále se potvrdil i význam vzdělání, kdy respondenti s nejnižším vzděláním častěji než ostatní uváděli, že ekologické přístupy neuplatňují. Méně ekologicky se dle svých výpovědí chovají i lidé z měst nad 100 000 obyvatel.

² Otázka: viz tabulka 3.

Tabulka 3: „Pokud jde o vaši domácnost: (v %)

	VŽDY		ČASTO		OBČAS		NIKDY		NEVÍ	
	01	02	01	02	01	02	01	02	01	02
rok šetření										
odevzdáváte, třídíte nebezpečný odpad	33	31	25	26	23	24	14	12	5	7
třídíte běžný odpad	31	27	28	29	25	28	16	14	0	2
používáte výrobky šetrné k životnímu prostředí, např. prací prášky	14	12	30	31	40	36	7	8	9	13
šetříte energiemi a vodou z důvodu ochrany životního prostředí	-	12	-	28	-	34	-	22	-	4
omezujete jízdy autem z důvodu ochrany životního prostředí ¹ *	-	5	-	10	-	26	-	53	-	6

* odpovědi těch, kteří mají v domácnosti automobil